

PALKAT, TYÖTTÖMYYS JA INFLAATIO

Ludwig von Mises

Talousjärjestelmämme – markkinatalous tai kapitalismi – on kuluttajan ylivoimaisuuden järjestelmä. Kuluttaja on itsevaltainen; hän on kuuluisan sanonnan mukaan ”aina oikeassa”. Liikemiehet joutuvat toimittamaan mitä kuluttajat pyytävät ja heidän täytyy myydä tuotteensa hinnoilla, joita kuluttajat pystyvät ja ovat valmiit maksamaan. Liiketoiminta epäonnistuu, jos myyntitulot eivät kata kaikkia liikemiehelle tuotteen valmistamisesta koituvia kuluja. Siksi ostaessaan tietyllä hinnalla kuluttajat määrittävät myös palkkojen suuruuden, jotka maksetaan kaikille toimialoihin kuuluville.

1. Kuluttajat maksavat lopulta palkat

Tästä seuraa, että työnantaja ei voi maksaa työntekijälle enempää kuin vastaavan määrän jälkimmäisen työn arvosta, *perustuen maksavan yleisön tuomioon*, jonka se lisää kauppatavaraan. (Tästä syystä filmitähdet tienaavat paljon enemmän kuin siivoojat.) Jos työnantaja maksaisi enemmän, hän ei pystyisi kattamaan ostolaskujaan, kärsisi tappioita ja menisi lopulta konkurssiin. Maksessaan palkkoja työnantaja toimii ikään kuin kuluttajien mandaatilla. Palkan maksu jää kuluttajalle. Koska pääosan tuotetuista tavaroista ostavat ja kuluttavat ihmiset jotka itse nauttivat palkkaa, on ilmeistä että kuluttaessaan tulojaan palkansaajat ja työntekijät ovat itse ensisijaisesti päättämässä heidän ja muiden heidän kaltaistensa saaman korvauksen suuruudesta.

2. Mikä saa palkat nousemaan

Ostajat eivät maksa työntekijän uurastuksesta ja vaivasta eivätkä myöskään ajan pituudesta, jonka hän käyttää työskentelyyn. He maksavat tuotteista. Mitä parempia työkaluja työntekijä käyttää työssään, sitä enemmän hän pystyy tunnissa suorittamaan ja tämän seurauksena sitä suurempi on hänen korvauksensa. Teknisten laitteiden kehitys saa palkat nousemaan ja palkansaajien materiaaliset olosuhteet paranemaan tyydyttävimmiksi. Amerikkalaiset palkat ovat korkeampia kuin muissa maissa, koska sijoitettu pääoma työntekijää kohden on suurempi ja siten tehtaat pystyvät käyttämään kaikkein tehokkaimpia työkaluja ja laitteita. Amerikkalaiset elämäntyyliksi kutsuttu

on seurausta tosiasista, että Yhdysvallat on asettanut vähemmän esteitä säästämislle ja pääoman keräämiselle kuin muut maat. Taloudellinen takaperoisuus maiden kuten Intian osalta koostuu juuri tosiasista, että niiden toimintamallit ehkäisevät sekä kotimaisen pääoman keräämistä että ulkomaisen pääoman sijoittamista. Vaaditun pääoman puuttuessa intialaiset yritykset eivät pysty riittävässä määrin hyödyntämään nykyaikaisia laitteita ja tuottavat sen vuoksi paljon vähemmän työtuntia kohden ja niillä on varaa maksaa ainoastaan palkkoja tasolla, joka verrattuna amerikkalaisiin vaikuttaa järkyttävän alhaiselta.

3. Mikä aiheuttaa työttömyyden

Perustavanlaatuisen kysymys kuuluu: onko mahdollista nostaa palkkatasoa *kaikille ahkerasti työtä hakeville* sen tason yläpuolelle, jonka he saisivat esteettömiltä työmarkkinoilta?

Yleisen mielipiteen mukaan palkansaajien olosuhteiden paraneminen on liittojen ja erilaisten lainsäädäntömenettelyjen ansiota. Se antaa kunnian liitoille ja lainsäädännölle palkkatasojen noususta, työaikojen lyhennyksistä, lapsityövoiman katoamisesta ja monista muista asioista. Tämän uskomuksen yleisyys teki liitoista suosittuja ja on vastuussa viimeisen kahden vuosikymmenen kehityssuunnasta työläinsäädännössä. Koska ihmiset pitävät korkeaa elintasoaan liittojen ansiona, he suvaitsevat väkivaltaa, pakottamista ja uhkailua järjestäytyneiden työntekijöiden taholta ja ovat välinpitämättömiä henkilökohtaisen vapauden supistuksille, jotka sisältyvät lausekkeisiin järjestäytymättömien työntekijöiden palkkaamista ja vaatimukseen liiton jäsenyydestä. Niin kauan kuin nämä virheelliset käsitykset ovat vallalla äänestäjien mielissä, on turhaa odottaa määrätietoista irtautumista politiikasta, jota erehdyksessä kutsutaan edistykseksi.

Ja silti tämä suosittu opinkappale ymmärtää väärin jokaisen taloudellisen todellisuuden näkökohdan. Palkkatasojen korkeus, jolla kaikki töitä ahkerasti haluavat voidaan palkata, riippuu työn rajatuottavuudesta. Mitä enemmän pääomaa – kaikkien muiden asioiden pysyessä samana – sijoitetaan, sitä korkeammiksi palkat nousevat vapailla markkinoilla, toisin sanoen työmarkkinoilla, joita valtio ja liitot eivät manipuloi. Näillä markkinoiden palkkatasoilla kaikki halukkaat työnantajat pystyvät

palkkaamaan niin monta työntekijää kuin haluavat. Näillä markkinoiden palkkatasoilla kaikki työtä haluavat saavat työtä. Vapailla työmarkkinoilla on taipumus pyrkiä kohti täystyöllisyyttä. Itse asiassa politiikka, joka antaa vapaiden markkinoiden määrittää palkkatasojen korkeuden, on ainoa järkevä ja menestyksekkäs täystyöllisyyden politiikka. Jos palkkatasot joko liittojen painostuksesta tai valtion pakottavista määräyksistä nostetaan tämän tason yläpuolelle, kehittyy pitkäaikainen työttömyys vartenotettavan työvoiman osalta.

4. Luottolaajentuma ei korvaa pääomia

Näitä mielipiteitä vastustavat kiihkeästi liittojen johtajat sekä heidän kannattajansa poliitikkojen ja itsenimitettyjen älykköjen piireissä. Heidän suosimansa patenttiratkaisu työttömyyden ehkäisemiseksi on luottoekspansio ja inflaatio, kaunistellen kutsuttuna ”helpon rahan politiikaksi”.

Kuten yllä on tuotu esiin, lisäys käytettävissä olevaan aikaisemmin kerättyyn pääomaan mahdollistaa jatkoparannukset teollisuuden laitteisiin, nostaa näin työn tuottavuuden raja-arvoa ja sen seurauksena palkkatasoja. Mutta luottoekspansio, joko laskemalla liikkeelle lisää seteleitä tai myöntämällä lisäluottoja pankkien kautta, ei lisää mitään kansakunnan pääomahyödykkeiden varallisuuteen. Se ainoastaan aikaansaa harhan lisääntyneistä saatavissa olevista varoista tuotannon kasvuun. Koska ihmiset pystyvät hankkimaan halpaa luottoa, he virheellisesti luulevat maan vaurauden sen myötä kasvaneen ja sen vuoksi tiettyjen projektien, joita ei aikaisemmin voitu käynnistää, olevan nyt toteuttamiskelpoisia. Näiden projektien käynnistäminen lisää työvoiman ja raaka-aineiden kysyntää ja saa aikaan palkkatasojen ja hyödykehintojen nousun. Keinotekoinen nousukausi lähtee käyntiin.

Tämän nousukauden olosuhteissa nimelliset palkkatasot, jotka ennen luottolaajentumista olivat liian korkeat markkinoiden tilanteelle, ja sen seurauksena aikaansaivat potentiaalisen työvoiman osalle työttömyyttä, eivät ole enää liian korkeat ja työttömät voivat jälleen saada töitä. Tämä kuitenkin tapahtuu ainoastaan, koska muuttuneissa rahataloudellisessa ja luotto-olosuhteissa hinnat nousevat tai toisin ilmaistuna rahallisen yksikön ostovoima laskee. Tällöin sama määrä nimellistä palkkaa, eli palkkatason ilmaisemista rahassa, tarkoittaa pienempää reaali-palkkaa eli

määritettynä hyödykkeinä joita rahallisella yksilöllä voidaan ostaa. Inflaatio voi parantaa työttömyyttä ainoastaan supistamalla palkansaajan *reaaliansioita*. Mutta tällöin liitot pyytävät uusia palkankorotuksia pysyäkseen nousevien elinkustannusten tahdissa ja palaamme takaisin alkupisteeseen, eli tilanteeseen jossa suuren mittakaavan työttömyys voidaan estää ainoastaan uudella luottojen laajennuksella.

Tätä on viime vuosina tapahtunut tässä maassa ja monissa muissa maissa. Liitot, valtioiden tukemina, pakottivat yritykset hyväksymään palkkatasot, jotka menivät mahdollisten markkinatasojen yläpuolelle, toisin sanoen tasojen joilla yleisö olisi ollut valmis ne korvaamaan työnantajille ostamalla heidän tuotteitaan. Tämä olisi väistämättä johtanut kasvaviin työttömyyslukuihin. Mutta valtion toimenpiteet pyrkivät estämään vakavan työttömyyden ilmaantumisen luottolaajentumisella eli inflaatiolla. Seurauksena oli nousevat hinnat, uudistetut vaatimukset korkeammista palkoista ja toistettu luottojen laajennus, lyhyesti sanottuna pitkitetty inflaatio.

5. Inflaatio ei voi jatkua loputtomiin

Lopulta viranomaiset pelästyvät. He tietävät, ettei inflaatio voi jatkua loputtomiin. Ellei tuhoisaa politiikkaa rahan määrän ja paperivaluutan lisäämisestä lopeteta ajoissa, valtion valuuttajärjestelmä romahtaa täydellisesti. Rahallisen yksikön ostovoima vajoaa tasolle, jossa käytännön kannalta se ei ole tyhjää parempi. Tätä on tapahtunut yhä uudelleen, tässä maassa Continental-valuutan kanssa vuonna 1781, Ranskassa vuonna 1796 ja Saksassa vuonna 1923. Valtiolle ei ole koskaan liian aikaista oivaltaa, ettei inflaatiota voida pitää elämäntapana ja on välttämätöntä palata kestävään rahapolitiikkaan. Jokin aika sitten valtion viranomaiset ja Federal Reserve myöntivät näihin tosiasioihin ja lopettivat progressiivisen luottolaajentamisen politiikan.

Tämän lyhyen artikkelin tarkoituksena ei ole käsitellä kaikkia seurauksia, joita inflatoristen menetelmien keskeyttäminen saa aikaan. Mainittakoon vain tosiasia, että paluu rahataloudelliseen vakauteen ei *luo* kriisiä. Se ainoastaan nostaa esiin virheinvestoinnit ja muut virheet, joita tehtiin helpon rahan luoman petollisen vaurauden harhakuvitelmissa. Ihmiset tulevat tietoisiksi tehdyistä virheistä ja heräävät halvan luoton sokaisemasta illuusiosta, alkaen mukauttamaan toimintojaan todellisen tuotannon materiaalistien tekijöiden tarjonnan tilaan. Tämä – varmasti kivulias, mutta väistämätön – mukautuminen on taantuma.

6. Liittojen politiikka

Eräs tämän prosessin, jossa hylätään harhakuvitelmat ja palataan terveeseen arvioon todellisuudesta, epämiellyttävistä piirteistä koostuu palkkatasojen korkeudesta. Liittojen byrokratia on ottanut tavakseen progressiivisen inflaatiopolitiikan seurauksena pyytää säännöllisin väliajoin palkankorotuksia, ja liike-elämä pienen vastustelun jälkeen suostuu niihin. Tämän seurauksena nämä palkkatasot ovat silloin liian korkeat markkinoiden tilanteeseen nähden ja ne olisivat saaneet aikaan silmiinpistävän määrän työttömyyttä. Mutta keskeytyksettä jatkuva inflaatio korjasi pian tilanteen. Tällöin liitot pyysivät taas uusia korotuksia ja niin edelleen.

7. Väite ostovoimasta

Ei ole merkitystä millaisia oikeutuksia liitot ja niiden edustajat esittävät väitteidensä tueksi. Väistämättömät vaikutukset työnantajien pakottamisesta korvaamaan tehdystä työstä korkeammalla tasolla kuin kuluttajat ovat heille valmiit hyvittämään ostamalla tuotteita ovat aina samat: nousevat työttömyysluvut.

Nykyisessä tilanteessa liitot pyrkivät nostamaan esiin sata kertaa vääräksi osoitetun ostovoimatarinan. He väittävät että enemmän rahaa palkansaajien käytettäväksi antaminen – nostamalla palkkatasoja, kasvattamalla työttömyyskorvauksia ja käynnistämällä uusi julkisia hankkeita – mahdollistaisi työntekijöiden lisääntyneen kulutuksen ja sitä kautta liiketoiminnan elpymisen ja talouden ohjautumisen pois taantumasta vaurauteen. Tämä on juuri se tekopyhä inflaation puolesta puhuva väite, jolla kaikki ihmiset tulevat onnellisiksi lisää seteleitä painamalla. Jos liikkeellä olevan valuutan määrää kasvatetaan, ne joiden taskuihin uusi fiktiivinen vauraus saapuu – olivat he sitten työläisiä, maanviljelijöitä tai ketä tahansa muita – tulevat lisäämään kulutustaan. Mutta juuri tämä kulutuksen lisäys saa väistämättä aikaan yleisen kaikkien hintojen nousun tai saman asia ilmaistuna toisella tapaa, pudotuksen rahayksikön ostovoimaan. Näin ollen apu, jonka inflatorinen toiminta voi antaa palkansaajille, on ainoastaan lyhytkestoista. Sen pitkittämiseksi joudutaan palaamaan yhä uudelleen uusiin inflatorisiin toimenpiteisiin. Ja tämä selkeästi johtaa katastrofiin.

8. Palkkatasot sinänsä eivät ole inflatorisia

Näistä asioista puhutaan paljon potaskaa. Jotkut ihmiset vakuuttavat, että palkkojen korotukset ovat ”inflatorisia”. Mutta itsessään ne eivät ole inflatorisia. Mikään ei ole inflatorista paitsi inflaatio eli toisin sanoen lisäys liikkeellä olevan rahan määrään tai pankkiluottoihin (sekkivihkoraha). Ja nykyisissä olosuhteissa kukaan muu paitsi valtio ei pysty saattamaan inflaatiota alulle. Liitot eivät pysty aikaansaamaan pakottamalla työnantajat hyväksymään potentiaalisia markkinatasoja korkeammat palkkatasot inflaatiota tai korkeampia hyödykkeiden hintoja vaan työttömyyttä niille ihmisille, jotka kärsimättöminä haluaisivat työtä. Inflaatio on politiikka, johon valtio palaa estääkseen laajamittaisen työttömyyden, jonka liittojen palkankorotukset muuten aiheuttaisivat.

9. Nykyisten toimintatapojen ongelmat

Tämän maan kohtaamat vaikeudet – eikä yhtään sen vähäisemmät muissa maissa – ovat erittäin vakavia. Hyvin suosittu menetelmä palkkojen nostamisesta esteettömän työmarkkinatason yläpuolelle olisi saanut aikaan katastrofaalisen massatyöttömyyden ellei inflatorinen luottoekspansio olisi pelastanut sitä. Mutta inflaatiolla ei ole pelkästään erittäin tuhoisia yhteiskunnallisia vaikutuksia. Se ei voi jatkua loputtomiin aikaansaamatta koko rahajärjestelmän täydellistä hajoamista.

Yleinen mielipide, ollen täysin ammattiliittojen virheellisten oppien vaikutusvallan alaisena, on enemmän tai vähemmän myötämielinen liittojen pomojen vaatimuksille merkittävistä palkkatasojen nostoista. Nykyisissä olosuhteissa liitoilla on voima saada työnantajat alistumaan heidän vaatimuksilleen. He voivat aloittaa lakkoja ja ilman viranomaisten asiaan puuttumista sortua väkivaltaan niitä kohtaan, jotka olisivat valmiit työskentelemään. Liitot ovat tietoisia tosiasista, että palkkatasojen parantaminen tulee lisäämään työttömien määrää. Ainoa lääke jota he esittävät, on lisätä työttömyyskorvausten määrää ja lisätä luottojen tarjonnan runsautta, toisin sanoen inflaatiota. Valtio, nöyristellen myöntyy perusteettomalle julkiselle mielipiteelle ja huolestuneena seuraavien vaalien lopputuloksesta, on valitettavasti jo alkanut perumaan pyrkimyksiään palata kestävän rahatalouden politiikkaan. Näin olemme jälleen sitoutuneet turmiollisiin keinoihin peukaloida rahan tarjontaa. Jatkamme inflaatiolla, joka kiihtyvällä vauhdilla saa dollarin ostovoiman kutistumaan.

Mihin se johtaa? Tätä kysymystä Mr. Reuther ja muut eivät koskaan kysy.

Ainoastaan äärimmäisen oppimattomat itsenimitetyt edistykselliset voivat kutsua omaksuttuja toimenpiteitä ”työläisten etuja” ajavaksi politiikaksi. Palkansaajat kuten kaikki muutkin kansalaiset ovat vahvasti kiinnostuneita säilyttämään dollarin ostovoiman. Jos liittojen ansiosta hänen viikoittaiset tulonsa nostetaan markkinatason yläpuolelle, hänen tulee hyvin pian huomaamaan, että hintojen nouseva kehitys ei ainoastaan riistä hänen odottamaansa hyötyä, vaan myös tekee hänen säästöjensä, vakuutustensa ja eläkeoikeuksiensa arvot vähäisimmiksi. Ja vielä pahempaa, hän saattaa menettää työnsä löytämättä uutta tilalle.

10. Vilpillisyys taistelussa inflaatiota vastaan

Kaikki poliittiset puolueet ja painostusryhmät väittävät vastustavansa inflaatiota. Mutta todellisuudessa he tarkoittavat, etteivät he pidä inflaation väistämättömistä seurauksista eli nousevista elinkustannuksista. Todellisuudessa he suosivat kaikkia toimenpiteitä, jotka pakosta lisäävät liikkeellä olevan valuutan määrää. He eivät ainoastaan vaadi helpon rahan politiikkaa mahdollistaakseen liittojen loputtoman palkkojen vahvistamisen, vaan myös lisää valtiollista kulutusta ja – samalla – verojen lievennyksiä kasvattamalla verovapauksia.

Tekopyhän marxilaisen luokkien intressien yhteensovittamattomuuden huiputtamana ihmiset olettavat ainoastaan omistavan luokan intressien olevan ristiriidassa liittojen korkeampien palkkavaatimusten kanssa. Todellisuudessa palkansaajat eivät ole sen vähemmän kuin muut ryhmät tai luokat kiinnostuneita palaamaan vakaaseen rahan. Viime kuukausina on puhuttu paljon tekopyhien viranomaisten aiheuttamasta vahingosta liittojen jäsenyydelle. Mutta työläisille aiheutettu tuho liittojen liiallisilla palkkojen nostoilla on paljon tuhoisampaa.

Olisi liioittelua väittää liittojen taktiikkojen olevan ainoa uhka rahataloudelliselle vakaudelle ja järkevällä talouspolitiikalle. Järjestäytyneet palkansaajat eivät ole ainoa painostusryhmä, joka vaarantaa nykyisen rahajärjestelmämme vakauden. Mutta ne ovat näistä ryhmistä kaikkein voimakkain ja vaikutusvaltaisain ja päävastuu kuuluu heille.

11. Kestävän rahatalouspolitiikan tärkeys

Kapitalismi on lisännyt palkansaajien elintasoja ennenkuulumattomalla tavalla. Keski- ja yläluokan amerikkalainen perhe nauttii nykyään mukavuuksista, joista sata vuotta sitten edes kaikkein rikkaimmat eivät uneksineet. Kaikki tämä hyvinvointi perustuu kasvaneisiin säästöihin ja kerääntyneeseen pääomaan; ilman näitä varoja, jotka mahdollistavat yritysten käyttää hyväkseen tieteellistä ja teknologista kehitystä, amerikkalainen työläinen ei pystyisi tuottamaan enemmän ja parempia tuotteita työtuntia kohden kuin aasialaiset kulit, ei ansaitsisi enemmän ja tulisi heidän laillaan elämään rutiköyhänä nääntymisen partaalla. Kaikki toimenpiteet, jotka – kuten ansiotulo- ja yhtiöverotusjärjestelmämme – tähtäävät estämään pääoman kartuttamisen jatkumista tai jopa pääomien vähenemiseen, ovat näin ollen käytännössä työntekoa vastustavia ja yhteiskunnallisesti vahingollisia.

Säästämisestä ja pääoman muodostamisesta tulee vielä mainita eräs huomio. Kapitalismin aikaansaamat parannukset hyvinvointiin mahdollistivat tavalliselle ihmiselle säästää ja siten tulla itsekin vaatimattomassa mittakaavassa kapitalistiksi. Merkittävä osa amerikkalaisessa liike-elämässä toimivasta pääomasta koostuu massojen säästöistä. Miljoonat palkansaajat omistavat säästötalletuksia, velkakirjoja ja vakuutuksia. Kaikki nämä vaatteet maksetaan dollareissa ja niiden arvo riippuu kansakunnan rahan vakaudesta. Tästä näkökulmasta dollarin ostovoiman säilyttäminen on massoille keskeinen tavoite. Tämän päämäärän saavuttamiseksi ei riitä ainoastaan painattaa seteleihin mietelause *Luotamme Jumalaan*. Tulee ryhtyä tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin.

Alkuperäinen artikkeli: [Wages, Unemployment, and Inflation](#)